

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Павленко С.С. Японська консульська система на території СРСР у 1925-1946 рр.....	225
Пилипенко В.В. Фемінізм в Ісламській Республіці Іран: напрямки та особливості.....	227
Подрез Ю.В. Особливості становлення консульських установ в Японії в II половині XIX – на початку XX століття.....	230
Ханукаєв Б. Основы правовой системы Государства Израиль.....	232
Шаленна Н.М. Новий конструкт турецької ідентичності і майбутнє відносин Туреччини з ЄС.....	234
Шкурка В.А., Дерід І.О. Роль ініціативи «Один пояс, один шлях» в економічному розвитку Таджикистану та Узбекистану.....	236
Авраменко Є.С. Гараманти – європеоїдне населення Африки.....	239
Володін І.С. Місце Арктики в політиці КНР.....	240
Ейвазова Р.Ч. Екологічна ситуація в КНР.....	242
Лучинський М.О. Корейський шлях до статусу країни – «азійський тигр».....	244
Раков Д.С. Ісламістські терористичні організації в комп'ютерних іграх на прикладі Assassin's Creed.....	246
Сопельняк А.С. Вірмени в творчому доробку Я.Р. Дашкевича.....	248
Сюсюк Д.С. Таємні вбивці-служителі богині Калі.....	250
Тригуб К.В. Історичний та соціальний аналіз Паміру: Гірно-Бадахшанська автономна область Республіки Таджикистан.....	252
Шарко К.Т. Зовнішня політика КНР стосовно країн АСЕАН.....	254
Fan Zhenxuan. Culture of New Silk Road Civilization as a Concept.....	256

4. Дашкевич Я.Р. Вірмени в Україні: Зб. наук. статей та рецензій, 1990–2009 рр. Львів, 2012. С. 98–142.
5. Dachkévytch Y. Les études arméniennes en Ukraine aux XIX et XX siècles. Revue des Études Arméniennes. Nouvelle serie. Paris, 1964. T. 1. P. 89–97.
6. Dachkévytch Yaroslav R., Tryjarski Edward. «La Chronique de Pologne» – un monument arméno-kiptchak de la première moitié du XVI. Rocznik Orientalistyczny. Warszawa, 1982. T. 42, z. 1. S. 103–117.
7. Dashkevitch Ya. R. Kipchak Acts of the Armenian Law Court at Kamenetz Podolsk (1559–1567) as a Cultural and Historical Monument. Ural–Altaische Jahrbücher. Wiesbaden, 1965. Bd. 36. H. 3–4. S. 211–225.

ТАЄМНІ ВБИВЦІ-СЛУЖИТЕЛІ БОГІНИ КАЛІ

Сюсюк Діана Сергіївна, студентка 4 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

У сучасному світі гострої актуальності набувають питання релігії. Проблематика віри, зазвичай, викликає полемічні диспути, тому неможливо заперечувати вплив релігії на суспільство. Культура Індії протягом тисячоліть формувалася й розвивалася в тісному зв'язку з релігійними уявленнями народу. Специфіка індуїзму дає можливість поклонятися як багатьом божествам, так і лише одному богу чи богині. Тхагі (туги, душители, фансігари) – таємні середньовічні індійські бандити і розбійники, які присвятили себе служінню Калі – богині смерті і руйнування і користувалися особливими розпізнавальними знаками та своєрідним жаргоном, є предметом нашого дослідження.

Тема дослідження є актуальною, адже висвітлює проблеми, пов'язані з діяльністю людини під гаслами віри. Специфічне сприйняття одного «розуму» може поширити своє трактування релігії і призвести до летальних наслідків. Секта тхагів – приклад знецінення людського життя на славу віри.

Вивчення вказаної проблеми не набуло належного поширення, тому її джерельна база й історіографічний доробок є досить незначними. Для дослідження нами була використана праця культурологів М.П. Згурської та А.Н. Корсуна «Страна древних ариев и Великих Моголов» [1], а також дослідження М.Л. Токарева «Тайные общества смерти. Очерки истории террористических организаций» [2].

Метою нашої доповіді є дослідження виникнення та діяльності секти тхагів в Індії.

У середні віки в Індії з'явилася таємнича секта шанувальників кривавої богині Калі – тхагів. Ця секта вважається найжорстокішою в історії світу [1, с. 70]. Тхаг у перекладі з хінді означає «злочин» чи «розбійник». Сектанти знали один одного під іменем фансігарів, тобто «людей петлі» [3]. Точна дата заснування релігійного угруповання невідома, але деякі дослідники вважають, що тугі походять від асасинів. Коли після смерті пророка Мухаммада в 632 році в ісламі стався розкол, войовниче крило секти ісмаїлітів – нizarіти – створили свою державу з центром у фортеці Аламут в одному з гірських районів Ірану [1, с. 370]. Приблизний час заснування секти тхагів – XIII століття, коли невелика кількість асасинів втікали до Індії з Персії після того, як у 1256 році монголи зруйнували їхній головний оплот – фортецю Аламут, і створили нову організацію вбивць [2, с. 90-91].

Стати тхагом було досить складно, адже до секти допускали лише хлопчиків десяти – дванадцяти років, які ж до того були, зазвичай, родичами інших «душителей». Церемонія посвяти неофітів проходила у декілька етапів, а наприкінці дитині давали цукор. Тхагі були переконані, що той, хто одного разу його спробував, ніколи не зрадить своїй справі. Можливо, цукор містив якусь наркотичну речовину [1, с. 372].

Слід зазначити, що тхагам заборонялося душити прокажених, косих, кульгавих, а також прачок і представників деяких «обраних» каст, яким надавала свій захист богиня Калі. Жінки, до речі, були огорожені від вбивства тільки в тому випадку, якщо подорожували поодиночі, без чоловіка-покровителя [3].

За принципом дії зняряддя, яке використовувалося для ритуального вбивства, тхагі ділилися на душителів, кинжальників і отруйників. Найбільшу популярність здобули тхагі-душителі, чиїм зняряддям служила хустка, яку називали «румалом». Прийоми, що застосовувалися тхагі-душителями, були настільки ефективними, що були перейняті індійськими поліцейськими і використовуються досі.

Тхагі щиро вірили, що, служачи своїй могутній богині, вони виконують божественну місію, знищуючи «надлишок» людей. У нагороду за таке «служіння» вони могли забирали майно убитих. Серед тхагів було заборонено будь-кому розповідати про себе. Якщо хтось із членів секти розповідав своїм рідним, що він тхаг, його також вбивали, причому його ж власним румалом, який після цього спалювали. Душителів не можна назвати бандитами у звичайному розумінні, адже вони вбивали своїх жертв не стільки задля грабунку, а для жертвопринесення своїй богині – Калі [3].

За всю історію існування секти тхагів найстрашнішим вбивцею визнаний індієць Туг Бехрам (1765–1840), який був її ватажком. Ним було вбито близько тисячі осіб. Нерідко вбивства скоювалися масово. У 1820 році Бехрам був схоплений, однак йому дарували життя і свободу за те, що він видав усіх спільників. Страшний серійний вбивця був повішений власним братом в 1840 році [2, с. 100]. Він офіційно занесений до книги «Рекорди Гіннеса» як наймасштабніший серійний вбивця в історії людства.

Представники британської влади, які цікавилися тугами, зіштовхувалися з недовірою своїх колег, які вважали існування таємничої секти вигадкою, але у 1825 році ситуація змінилася, коли жертвою душителів стала дружина британського генерала Веллінгтона. Боротьба з тугами була довгою: до 1827 р. були арештовані тільки три сотні душителів [1, с. 376]. Затримані зізнавалися, що вони не переслідували певну вигоду, а їхньою метою було позбавлення людини життя. Пояснюючи свою поведінку, вони стверджували, що виконують божественну місію і що їм за це уготоване особливе місце на небесах [3]. Деякі дослідники схильні до думки, що англійцям допомогли забобони тугів – спіймані розбійники вважали, що богиня карає їх за непослух і переставали боротися, визнаючи свою провину і видаючи спільників [1, с. 377].

Про психологію тугів граф Едуард де Варрен у книзі «Англійські володіння в Індії в 1831 році» писав: «Знищення – ось їхня мета, їхня божественна місія, їхнє покликання. Полювання за людиною, в їхньому уявленні, – найбільш чарівне з усіх полювань, найтонша з усіх пристрастей» [3]. Вбиваючи, туги не відчували страху: «... чим більше ти губиш людей на цьому світі, тим більше будеш нагороджений на тому світі тілесними і душевними насолодами. Якщо вбивця потрапляє на ешафот, він вмирає радісно, тому що очікує нагороди» [3].

У період Другої світової війни в індійському суспільстві знову заговорили про тхагів. Після поділу в 1947 році Британської Індії на дві держави – Пакистан та Індійський Союз – в містах і селах звичайною справою стали міжусобиці між індуїстами та мусульманами. Примітним було те, що мусульман часом знаходили задушеними і роздягненими догола. Можливо, що послідовники середньовічної секти існують в Індії до сих пір. У всякому разі, немає ніяких доказів зворотного [1, с. 377]. Кам'яні статуї богині Калі збереглися в Індії до цього часу, і до них до сих пір місцеві жителі приносять свої жертви, як це робилося в минулому протягом декількох століть.

Отже, таємнича секта вбивць-душителів, яка з'явилася у середні віки в Індії, вважається найжорстокішою в історії світу. На її формування вплинула ідея спотвореної основи давнього вчення – ритуальні вбивства на честь божества. Жертвами тхагів за весь період існування секти стало понад 2 млн. людей.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Згурская М.П., Корсун А.Н., Лавриненко Н.Е. Загадки истории. Страна древних ариев и Великих Моголов: научно-популярное издание. Харьков: Фолио, 2010. 380 с.
2. Токарев М.Л. Тайные общества смерти. Очерки истории террористических организаций. М.: ОЛМА-ПРЕСС Образование, 2005. 381 с.
3. Интересная газета. Мир непознанного. 2011. № 2. URL: https://x-files.site/articles.php?article_id=2282.

ІСТОРИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПАМІРУ: ГІРНО-БАДАХШАНСЬКА АВТНОМНА ОБЛАСТЬ РЕСПУБЛІКИ ТАДЖИКИСТАН

Тригуб Кирило Володимирович, учень 11 класу КЗ «ХЗОШ № 49»

Науковий керівник: учитель історії КЗ «ХЗОШ № 49» Петренко О.В.

Памір – це етнокультурний регіон, населений переважно малими іранськими народами, які мають свою власну ідентичну культуру та релігію. Територія Гірно-Бадахшанської автономної області займає 44,9% території Таджикистану, але через гірський ландшафт в регіоні проживає лише 214300 жителів, що порівняно з населенням всього Таджикистану (9 млн. 700 тис.) є не значним [5, с. 4].

Культурні розбіжності жителів Паміру можна прослідкувати ще з давніх часів. Історичне населення Памірського краю не мало азіатського коріння.

За однією з теорій, яка базується на місцевому фольклорі, памірці – це нащадки солдат армії Олександра Македонського. Це створило доволі вороже ставлення до памірців інших народів Середнього Сходу. Наприклад, незважаючи на расові відмінності таджики нерідко одружували своїх дітей з узбеками, туркменами чи пуштунами, а з памірцями – ніколи [2, с. 78-79].

З певної точки зору це пов'язано з особливою релігійною приналежністю жителів регіону. Памірці сповідують ісмаїлізм, а більшість сусідніх народів сповідують сунізм. Ісмаїлізм – це шийтська мусульманська секта, яка виникла у другій половині VIII ст. за часів існування Арабського Халіфату. У 765 р. в шийтському ісламі стався розкол через те, що імам Джафар ас-Садик приховав свого старшого сина Ісмаїла, фактично позбавивши його права наслідувати титул імама. Більшість послідовників шийтського ісламу побачили в цьому незаконні дії і таємно обрали Ісмаїла своїм імамом.

Свого часу ісмаїліти були впливовою силою в ісламському світі, прикладом цього слугувало те, що Фатімідському Халіфату, де правили ісмаїліти, належала Мекка і Медина, святі місця для будь-якого мусульманина.

Фатіміди ніколи не володіли Паміром, і тому проблема того, як ісмаїлізм потрапив в Середню Азію, не достатньо досліджена. За однією з теорій, після розгрому Фатімідського Халіфату, багато мусталітів (поміркованих ісмаїлітів) мігрували до Індії, а Памір тоді належав Делійському Султанату. Таким чином, памірців можна вважати «мігрантами» з Саудівської Аравії.

Хибною буде недооцінка ролі Ага-Хана для жителів регіону. Ага-Хан – це живий бог, який за ісмаїлітською ідеологією «увібрав в себе знання Аллаха». Сам Ага-Хан через свої благодійні фонди допомагає регіону, а у кожному домі зберігається його фотографія чи портрет [3, с. 143].

Незважаючи на незначну кількість населення Паміру, в ньому проживає величезна кількість народів, що входять у памірський національний склад. Найбільшим етносом Паміру є шуганці, які мають свій власний діалект та заселяють столицю регіону – місто Хорог.

Доволі значну роль відіграють язгулямці. Чисельність народу складає приблизно 12 тис. осіб. Язгулямці овіяні численними легендами через свою войовничість та бойовий

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку   Формат   Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк.   Зам №   Тираж   прим.   Ціна договірна.